

Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу әдістемесін және Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 04 ақпандағы № 90 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылғы 07 наурызда № 14876 болып тіркелді.

"Пробация туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабы 1-тармағының 3) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу әдістемесі;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі Қылмыстық-атқару жүйесі комитеті:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелген күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде орналастыру үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды;

3) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде осы бұйрықтың 1), 2) тармақтарында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары Б.Б. Бисенқұловқа және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі Қылмыстық-атқару жүйесі комитетіне (А.Х. Базылбеков) жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрі*

Қ. Қасымов

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің

Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу әдістемесі

1–тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу әдістемесі (бұдан әрі - Әдістеме) "Пробация туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабы 1-тармағының 3) тармақшасына сәйкес әзірленді.

2. Көрсетілген бұйрықпен бекітілген Әдістемеді мынадай терминдер мен анықтамалар:

1) пробация – санаттары заңмен айқындалған адамдардың қылмыстық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу үшін олардың мінез-құлқын түзеуге бағытталған бақылау және әлеуметтік-құқықтық сипаттағы қызмет түрлері мен жеке айқындалатын шаралар жүйесі;

2) пробация қызметі – қылмыстық жазалардың қоғамнан оқшауламай орындалуын қамтамасыз ету, сондай-ақ пробацияны ұйымдастыру және оның жұмыс істеуі жөніндегі атқарушылық және өкімдік функцияларды жүзеге асыратын қылмыстық-атқару (пенитенциарлық) жүйесінің органы;

3) сотқа дейінгі баяндама – күдіктінің, айыпталушының жеке басының ерекшеліктері туралы ақпарат;

4) сотқа дейінгі пробация – сотқа дейінгі баяндаманы дайындау жөніндегі қызмет пен шаралар жиынтығы пайдаланылады.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу

3. Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеу сотқа дейінгі баяндаманы жасау кезеңінде өткізіледі және зерттеу жүргізу тәртібін қатаң сақтай отырып, сұралатын адамдарға зерттеу мақсатын алдын ала түсіндірумен, зерттелетін адамның қалауы бойынша мемлекеттік не орыс тілдерінде, күннің бірінші жартысында ерікті негізде жүзеге асырылады, бұл ретте сұрау ұзақтығы алпыс минуттан аспайды.

4. Қойылған психологиялық зерттеудің мақсаттарына сәйкес күдіктінің, айыпталушының жеке тұлғасының құрылымындағы қызықтыратын факторлардың ара қатынасын бағалауға мүмкіндік беретін әдістемелер пайдаланылады.

5. Психодиагностикалық әдістемелердің мазмұны зерттелетін тұлғаның жынысына, жасына және білім деңгейіне бейімделеді, өйткені әдістемелердің мазмұны күдіктінің, айыпталушының барлық санаттарымен ұғынуын қамтамасыз ететіндей құрылуы қажет.

6. Күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеуден өткізуді психологиялық немесе педагогикалық білімі бар адамдар жүзеге асырады.

7. Күдіктінің, айыпталушының жеке басын егжей-тегжейлі зерделеуді қамтамасыз ету үшін бірнеше өзара толықтырылатын әдістемелер қолданылады.

8. Күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеу нәтижелерін өңдеу және талдауды зерттеу жүргізген маман жүзеге асырады.

9. Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестіден өткізу әдістемесі мынадай кезеңдерден:

1) психологиялық-әлеуметтік тестілеуді дайындау және ұйымдастыру;

2) биографиялық деректерді жинау;

3) жеке бастың жеке-психологиялық ерекшеліктерін психологиялық диагностикалаудан тұрады.

10. Психологиялық-әлеуметтік тестілеуді дайындау және ұйымдастыру зерттеу мақсаттары мен міндеттерін белгілеуді, пробация қызметінің өкілдерімен оны өткізу орны мен уақытын келісуді, зерттелетін адамның болуын қамтамасыз етуді қарастырады.

11. Биографиялық деректерді жинау жеке басын қалыптастырудың негізгі кезеңдері, дамуы кезінде басынан өткізген дағдарыстары туралы түсінік береді. Осы кезеңде алынған мәліметтер айыпталушының қоғамдық қауіптілік дәрежесін түсіну және оның түзелуі мен қайта тәрбиелену болашағы үшін маңызды.

12. Жеке-психологиялық ерекшеліктерін психологиялық диагностикалау бірнеше өзара толықтырылатын тестілік әдістемелерді және сауалнамаларды пайдалануды көздейді. Қолдануға негіздемесі бар психологиялық диагностиканың жобалық әдістерін қолдануға жол беріледі.

13. Осы кезеңде жеке бастың мынадай жеке мінездемелерін зерделеуге бағытталған:

1) психологиялық жай-күйі (қал-жағдайы, көңіл-күйі, белсенділігі, жұмысқа қабілеті, мазасыздығы, күйзеліске төзімділігі);

2) зияткерлік дамуы;

3) жеке басының өзгешеліктері (мінез ерекшеліктері, темпераменті);

4) құндылық бағыттары;

5) топшілік қарым-қатынастары әдістемелер өткізіледі.

14. Тұлғаны психологиялық-әлеуметтік тестілеу нәтижелері зерттеу барысында алынған әдістемелер кешенін (тестік батарея) және басқа да мәліметтерді интерпретациялау негізінде жалпыланады.

15. Сотқа дейінгі пробация сатысында күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеу нәтижесі бойынша ұсынымдармен бірге психологиялық қорытынды ресімделеді.

16. Күдіктінің, айыпталушының жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеу нәтижелері бойынша қорытындының мазмұны сотқа дейінгі баяндаманың сипаттамалық бөлігінде Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесінің қосымша сәйкес жазылады.

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2017 жылғы 4 ақпандағы
№ 90 бұйрығына
2-қосымша

Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесі

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесі (бұдан әрі - Әдістеме) "Пробация туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабы 1-тармағының 3) тармақшасына сәйкес әзірленді.

2. Көрсетілген бұйрықпен бекітілген Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау әдістемесінде мынадай терминдер мен анықтамалар:

1) пробация қызметі – қылмыстық жазалардың қоғамнан оқшауламай орындалуын қамтамасыз ету, сондай-ақ пробацияны ұйымдастыру және оның жұмыс істеуі жөніндегі атқарушылық және өкімдік функцияларды жүзеге асыратын (пенитенциарлық) қылмыстық-атқару жүйесінің органы;

2) сотқа дейінгі пробация – сотқа дейінгі баяндаманы дайындау жөніндегі қызмет пен шаралар жиынтығы;

3) сотқа дейінгі баяндама – күдіктінің, айыпталушының жеке ерекшеліктері туралы ақпарат пайдаланылады.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау

4. Сотқа дейінгі баяндама сотқа дейінгі пробация қолданатын адамға (күдіктіге, айыпталушыға) қатысты жасалады.

5. Қылмыстық құқық бұзушылық жасаған күдікті, айыпталушы адамға қатысты пробация қызметінің қызметкері әзірлейтін сотқа дейінгі баяндама оның жеке басының ерекшеліктері, олардың қылмыстық құқық бұзушылықтар жасауының тәуекелдерін бағалау туралы сотқа хабар беру үшін күдікті, айыпталушы адам туралы материалдарды жинауды көздейді.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес нысан бойынша қылмыстық құқық бұзушылықты жасаған күдікті, айыпталушы адамға сотқа дейінгі баяндама олардың қылмыстық құқық бұзушылықтар жасауының тәуекелдерін бағалау, сондай-ақ пробация қызметінің өз өкілеттіктерін жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпиялар және заңмен қорғалатын өзге де құпиялар туралы заңнамасының талаптарын сақтай отырып, заңды тұлғалардан сұралатын мәліметтер, анықтамалар, мінездемелер, өзге де ақпараттар негізінде дайындалады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Сотқа дейінгі баяндаманы дайындау үшін пробация қызметі мемлекеттік органдардан және өзге де ұйымдардан сотталғандығы туралы деректерді және жұмыс немесе оқу орнынан күдіктіні, айыпталушыны сипаттайтын мәліметтерді сұратады және пайдаланады.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Сотқа дейінгі баяндаманы дайындауды күдіктінің, айыпталушының тұрғылықты жері бойынша пробация қызметі жүзеге асырады.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Сотқа дейінгі баяндама екі данада жасалады. Бірінші дана күдіктіге, айыпталушыға немесе оның адвокатына, заңды өкіліне сот қарауы басталғанға дейін үш жұмыс күнінен кешіктірмей, қол қоюмен беріледі, екінші дана күдіктінің, айыпталушының жинақтау ісіне тігіледі.

10. Күдікті, айыпталушы сотқа дейінгі баяндаманы әзірлеуге қатысуға және сотқа дейінгі баяндамада көрсетілуі тиіс оның мазмұны бойынша өз пікірін білдіруге құқылы.

11. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысында қылмыстық іс тоқтатылған жағдайда пробация қызметі сотқа дейінгі пробацияны тоқтатады.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Сотқа дейінгі баяндамада баяндалған ақпарат пробацияның барлық түрлеріне оның жаңаруын ескере отырып жүзеге асыру кезінде пайдаланылады.

Сотқа дейінгі баяндаманы
дайындау әдістемесіне
қосымша
нысан

Қылмыстық құқық бұзушылық жасаған күдікті, айыпталушы адамға сотқа дейінгі баяндама

Ескерту. Қосымша жаңа редакцияда – ҚР Ішкі істер министрінің 25.03.2022 № 148 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Кіріспе бөлігі _____

_____ (сотқа дейінгі баяндаманы жасау уақыты, күні, орны)

_____ (сотқа дейінгі баяндаманы жасаған адамның лауазымы, тегі және аты-жөні)

_____ (күдіктінің, айыпталушының тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда), туған күні, айы, жылы және туған жері)

Сипаттау бөлігі

_____ (азаматтығы, отбасылық жағдайы, айналысатын кәсібі, білімі, тұрғылықты жері, соттылығының бар-жоғы, сипаттайтын деректер)

Әлеуметтік мінездеме

_____ Өмір сүру жағдайлары

_____ Отбасылық қарым-қатынастары

_____ Жұмыс (оқу) орны бойынша тағы әріптестермен қарым-қатынастары

Достарымен және таныстарымен қарым-қатынастары

Жеке басын психологиялық-әлеуметтік тестілеу нәтижелері

Олардың қылмыстық құқық бұзушылықтар жасау тәуекелдерін бағалау

Күдіктінің, айыпталушының мінез-құлқы

Қылмыстық өткені

Қылмыс жасағанға дейінгі мінез-құлқы

Қылмыс жасағаннан кейінгі мінез-құлқы

Күдіктінің, айыпталушының мінез-құлқына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін факторлар

Оң факторлар

Теріс факторлар

(Тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар және күдіктіні, айыпталушыны қоғамға қайта кіріктіру)

Ұсынымдық бөлігі

(адамға жазаны тағайындау және оны орындау кезінде пайдалануға ұсынылатын міндеттер мен шектеулердің үлгі тізбесі)

Күдіктіге, айыпталушыға сотқа дейінгі баяндаманы пробация қызметінің бастығы (аға инспекторы, инспекторы) жасады

(пробация қызметінің атауы)

(атағы) (қолы) (тегі, аты-жөні)

20__ ж. " ____ " _____

Таныстырылды қолы _____ (күдіктінің, айыпталушының аты-жөні)

қолы _____ (күдіктінің, айыпталушының заңды өкілінің аты-жөні)